

Teatrul de Stat
„Valea Jiului“
din Petroșani

CASA CARE A FUGIT PRIN UȘĂ

de Petru Vintilă

Pentru aniversarea a 40 de ani de la luptele ceferiștilor și petroliștilor, Teatrul de Stat „Valea Jiului“ din Petroșani, a ales un text care se bucură de apreciere, fiind montat în această stagiune de mai multe teatre: *Casa care a fugit prin ușă*, debut scenic al cunoscutului scriitor și gazetar Petru Vintilă.

Studiind atmosfera țigului de provincie dintre cele două războaie, autorul întreprinde o nuanțată analiză psihologică avînd ca obiect pe membrii unei familii modeste, trei generații, trei atitudini diferite în fața aceleiași realități de umiltoare privațiuni materiale și spirituale.

Spectacolul realizat de teatrul din Petroșani se evidențiază prin rigoarea concepției regizorale, prin construcția clară, echilibrată. În versiunea scenică semnată de Gheorghe Tească accentul cade pe crearea atmosferei, pe definirea personajelor, a universului închis, sufocant, al unei familii din derutata și umilta intelectualitate provincială a anilor '33. Interesat de amănunt, de detaliul semnificativ, regizorul subliniază cu exactitate, fără ostentație, coordonatele psihologice ale eroilor piesei. Spectacolul e în general bine ritmat, cu o amplificare treptată a intensității dramatice; ritmul se pierde însă spre final, adică exact atunci cînd piesa cerea o tensiune interioară maximă. Un alt reproș pe care l-am adresa regiei se referă la accentuarea, uneori excesivă, a laturii comice.

Partiturile actoricești sînt în general bine acoperite, cu două excepții, două erori de distribuție, grave totemai datorită importanței rolurilor: Emil Schmidt, interpretul lui Buby, și Nicolae Gherghie în rolul Necunoscutului. Primul este un tînăr frămîntat, caracter complex, contradictoriu chiar, cu generozități rezolvate prin mici matrapazlicuri, înecat de puritate, de adevăr, dar eșuînd într-un protest minor; izvorîtă dintr-o dramă reală, din intuirea carențelor adînci ale societății în care trăiește, răzvrătirea sa nu își găsește adevărata cale, se rezumă la o naivă și

ficientă frondă. În interpretarea lui Emil Schmidt, personajul apare mai mult zgomoș decît neliniștit, drama sa este diluată pînă la nesemnificativ, semănînd mai mult a răsfaț de mezin. Este surprinzător la un actor tînăr (a absolvit Institutul de Teatru în 1971, după cum aflăm din programul de sală) stilul de joc demodat, exterior, cu supărătoare tîneri de interpretare.

Necunoscutul — personaj cheie al piesei, care printr-o prezență de doar cîteva ore modifică radical un destin, reușește să împrime o amprentă puternică pe existența unei familii — este interpretat de Nicolae Gherghie total neconvîngător. Prezența Necunoscutului nu ajunge a fi elementul de puternic contrast menit să evidențieze atmosfera de vinovată resemnare, de derută în care trăiește, mai exact sîfus lincezeze, eroii piesei.

Principalul rol feminin — tînăra care își consumă cu înfinită discreție drama eternă a „fetei bătrîne“ — a găsit în Eugenia Papiian o interpretă sensibilă, cu simț al nuanțelor, de o grațioasă, caldă feminitate. Elisabeta Belba construiește rolul mamei cu remarcabilă eleganță scenică, din linii simple, dar de reală expresivitate. Un bun portret realizează Alexandru Anghelescu în rolul tatălui, personaj trist, alecătuit din înfrîngerii, din neputință, din veșnice resemnări. Un cuvînt de apreciere se cuvine și lui Valer Donea, interpretul bunicului, pentru umorul de bună calitate și în primul rînd pentru măsura pe care a știut s-o păstreze în realizarea efectelor comice. Ștefan Ilie își desenează corect, dar destul de inabil personajul: constant falsă și supărător stridentă, interpretarea Paulinei Codreanu, prezențe excesiv caricaturizate — Alexandra Codreanu și Corvin Alexe.

Adecvat textului, adecvat regiei, dar fără personalitate, decorul semnat de Virgil Popa.

Cristina Constantiniu

